

Motion till riksdagen

1989/90:U544

av Carl Frick och Anita Stenberg (båda mp)

EG och alkoholfrågor

Svensk solidarisk alkoholpolitik hotas av EG-anpassning. Den svenska EG-anpassningen kommer att medföra att vi i Sverige ställs inför allvarliga sociala problem. Inom EG har man en mycket liberal syn på alkoholkonsumtion. Man strävar efter att öka den för att kunna klara den stora vintillverkningen.

En svensk EG-anpassning innebär att vi skall följa de principer som har fastlagts i EG:s vitbok §§ 13 och 58.

I EG:s vitbok § 13 heter det: "Exempel på tekniska hinder är de olika standardbestämmelser för diverse produkter som de enskilda medlemsstaterna har antagit av hälso- eller säkerhetsskäl eller för att skydda miljön eller konsumenterna."

I EG:s vitbok § 58 heter det: "att ifall en vara är lagligt tillverkad och marknadsförd i medlemsstat finns ingen anledning till att den inte skulle kunna säljas fritt inom hela gemenskapen."

Detta innebär att det kommer att bli kraftigt sänkta priser på alkoholhaltiga drycker i Sverige vid en anpassning. Den svenska prisnivån skulle betraktas som ett handelshinder eftersom den är och har till syfte att vara konsumtionsdämpande.

Att det blir kraftiga prissänkningar visas i en artikel av Carl B. Hamilton i tidskriften Ekonomisk Debatt nr 3/88. För Absolut Rent Brännvin beräknar han prissänkningen till 67%, för en whisky – Johnny Walker Red Label – till 40% och för Franskt Lantvin inte mindre än till 68%.

Sänkta priser på alkoholhaltiga drycker leder erfarenhetsmässigt till ökad förbrukning och då blir det svårt att bibehålla ens vårt redan för stora antal alkoholister. Vi får en markant ökning tillsammans med mera kvinno- och barnmisshandel, trafikolyckor, arbetsolycksfall och utslagning. Hela vår mångåriga och i grunden accepterade alkoholpolitik skulle raseras vid en anpassning till EG.

Krav

Regeringen måste göra en konsekvensanalys av hur en EG-anpassning kommer att påverka prisbildningen när det gäller alkoholhaltiga drycker och vilka verkningar de lägre priserna på alkohol får för sociala och statsfinan-

siella konsekvenser. Alkoholpolitiken måste bli mera restriktiv. Regeringen måste redan nu göra klart för EG att vi inte kommer att ge avkall på den svenska alkoholpolitiken vid en tänkbar anpassning.

Mot. 1989/90
U544

Exporten av Absolut Vodka

För distribution av alkoholhaltiga drycker av starkare slag har vi i Sverige ett statligt monopolföretag – Vin- och Spritcentralen. På senare år har detta företag bedrivit en omfattande, slagkraftig och aggressiv marknadsföring av Absolut Vodka utomlands. Framgången har varit stor och med kraftigt ökad efterfrågan. En ny produktionsanläggning har startats under 1989 med stort mediapådrag och med finansministern som invigare.

Inom företaget är ledningen uppenbarligen stolt över detta och det finns anledning att citera huvudledaren i Dagens Nyheter den 23 januari 1989:

”I den senaste årsredovisningen hyllar företaget sig självt för sin förvandling 'från en monopolaffär på hemmamarknaden till ett framgångsrikt exportföretag på en av världens hårdaste marknader'. Framgången beror på en genomtänkt koncept- och produktutveckling i företaget. 'För att kunna lansera nya produkter både för export och för den svenska marknaden förstärker vi nu produktutvecklingen i företaget. För att kunna erbjuda rätt varor i rätt tid krävs en kontinuerlig marknads- och efterfrågeanalys, liksom teknologisk utveckling och kreativt konceptarbete.' ”

Exporten och den svenska marknaden ses ur samma perspektiv. V&S betraktar utländska och svenska dryckeskonsumenter endast som marknader att tjäna pengar på. Sociala aspekter på alkoholhanteringen nämns ingenstans, medan företagets produkter omtalas på ett aningslöst reklamspråk. Utan ironi sägs att svenskarnas vodkatradition ”är minst lika storslagen som ryssarnas”.

Det statliga monopolföretaget rycker på detta sätt undan möjligheterna att inför EG kunna hävda att den svenska alkoholpolitiken styrs av annat än snöd statsnytta och kunna sno drickarna på skatt.

Att på statlig grund exportera lidanden och sociala problem rimmar dåligt med de verbala sociala ambitionerna i svensk alkoholpolitik. Det blir inte bättre av att verksamheten har finansministerns uttryckliga stöd.

Den moraliska halten hos den socialdemokratiska regeringen har förbytts i den krämarliberalism, som kännetecknar just EG. Den mentala anpassningen har redan inträffat. Så här får det inte lov att fortsätta. En strävan till goda exportinkomster får på inget sätt äventyra viktiga svenska långsiktiga sociala mål. Det vi behöver i Sverige är inte ökad alkoholkonsumtion utan sänkt.

Krav

V&S måste få andra direktiv för sin verksamhet, som är i överensstämmelse med svensk alkoholpolitik, som den uttrycks vid högtidliga stunder. Exporten av Absolut Vodka och liknande drycker skall förbjudas.

Hemställan

Mot. 1989/90

U544

Med hänvisning till det anförda hemställs

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Vin- och Spritcentralen skall upphöra med export av Absolut Vodka och liknande drycker.¹]

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den nu klart skall upplysa EG om att Sverige vid en anpassning inte kommer att tillämpa de prisnivåer som nu är aktuella inom EG.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den nu klart skall upplysa EG om att Sverige inte kommer att ändra sin socialt motiverade alkoholpolitik vid en anpassning till EG.

Stockholm den 25 januari 1990

Carl Frick (mp)

Anita Stenberg (mp)